

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Šperk pro někoho + schránka

Šperk pro houbaře + schránka

Markéta Moravcová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design

Studijní obor Design kovu a šperku

Bakalářská práce

Šperk pro někoho + schránka

Šperk pro houbaře + schránka

Markéta Moravcová

Vedoucí práce: Doc. Petr Vogel, M. A.
Od 13. 2. 2014, Katedra designu
Prof. ak. soch. Vratislav Karel Novák
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně. Použila jsem pouze uvedené prameny a literaturu. Děkuji za rady a podněty svým vedoucím této práce. Za technickou spolupráci děkuji firmě KNIFE laser, která dle mých návrhů vyřezala ocelové komponenty.

Plzeň, červenec 2014

.....

podpis autora

Obsah

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	10
3	CÍL PRÁCE.....	11
4	PROCES PŘÍPRAVY.....	12
5	PROCES TVORBY.....	15
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	19
7	POPIS DÍLA.....	21
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	27
9	SILNÉ STRÁNKY.....	28
10	SLABÉ STRÁNKY.....	29
11	POZNÁMKY.....	30
12	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	33
	A) Knižní a periodická literatura.....	33
	B) Internetové zdroje.....	36
13	RESUMÉ.....	37
14	SEZNAM PŘÍLOH.....	39

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Své první návrhy šperků jsem začala realizovat na Střední uměleckoprůmyslové škole v Turnově. Během Symposia uměleckoprůmyslových škol České republiky 2007 v Jablonci nad Nisou jsem navrhla a vytvořila soubor složený z dvou náhrdelníků a prstenu. Náhrdelníky se skládají z hranolových prvků, kterými procházejí ručně splétané hedvábné šňůrky. V těchto dutých malých kvádrech se mohou pohybovat předměty ze skla a plastu. V jednom případě to jsou tři skleněné červené vinuté perle vložené v přívěsku díky provlečení dvou černých šňůrek. Do prstenu krychlového tvaru, do kterého jsem vyřezala kruhové otvory, je možné vkládat a vyjímat z něj skleněnou perlu. Prsten se tak stává herním předmětem. Druhý náhrdelník skýtá možnost vyjímat a měnit obsah přívěsku – tři hrací kostky bílé, černé a červené barvy. Způsob provlečení šňůrek (červené a černé) zabraňuje vypadnutí obsahu a nabízí mnoho způsobů průpletu a variant nošení náhrdelníku. Pestrá barva a prvek variability dávají souboru rysy postmoderní hravosti. Uvědomila jsem si zpětně, že mé krychlové šperky z této doby jsou příbuzné krychlovým prstenům Jiřího Drlíka ze 60. a 70. let 20. století, s tou variantou přidané hravosti a možnosti obměny a použitím i méně tradičních materiálů v kombinaci se stříbrem¹⁾.

O rok později, v maturitní práci, která byla na téma Budoucnost, jsem vytvořila a navrhla soubor šperků a oděvních doplňků - náhrdelník, náramek, kovovou ozdobu kabelky, ozdobu cípu šatů a navrhla oděv, čapku a textilní kabelku, které ušila studentka Jana Trejbalová. Kovové prvky kombinují lidovou techniku drátenického proplétání ocelového drátu a tepaní, letování

stříbrného plechu. Vzniká tak zajímavý kontrast éterických ocelových sítí s masivními stříbrnými hroty. Tři materiály - ocel, stříbro, sklo jsou propojeny velmi neobvykle. Červené vinuté perle jsou uvězněny ocelovými sítěmi a ty plynule vstupují do stříbrných špicí, s nimiž jsou variabilně propojeny . Spojovací prvky jsou dominantní součástí šperku. Šaty měly výrazný cípatý rukáv a šikmo střiženou sukni. Tyto cípy byly zdůrazněny našitými drátěnými výběžky. Oděv doplňovala kabelka připomínající kovářské dmychadlo, rovněž s drátěným výběžkem. Celkový vzhled modelky dotvářela čapka s několika drátěnými „anténkami“. Šaty jsem navrhla asymetrické, černé barvy, bez výrazné struktury textilie. V drátěných trubičkách, z kterých byl složen náhrdelník a náramek, se pohybovaly červené vinuté perle. Celek s určitými reminiscencemi na gotický ženský oděv v kombinaci s technicistně působícími šperky s výraznými kulovitými zakončeními příčných tyček, které byly ozdobou i funkčním spínacím prvkem, působil divadelně fantazijně ²⁾. Dle pohledu A. Křížové na český šperk konce 20. století bych se v této době nejspíše řadila k těm tendencím, které jsou považovány za české specifikum, tj. k tvorbě textilního šperku a toho, jenž je vytvářen podobnými technikami, jako je pletení ze stříbrného drátu, kterému se věnuje Blanka Šperková ³⁾ nebo drátěného pletiva upínaného do nerezových objímek, které vytváří Melánie Skálová, žačka Jozefa Soukupa ⁴⁾. Ze zahraničních výtvarníků s kovovým vláknem pracuje například americká výtvarnice Arline Fisch, která studovala ve Vídni. Její šperky mají měkkost příbuznou dílům Blanky Šperkové ⁵⁾. S drátěným pletivem pracuje i finská výtvarnice Saara Hopea-Untracht. Její náhrdelník z roku 1978 z Aki Hopea Collection je však celý z jednoho materiálu –

stříbra. Kombinuje stříbrné pletené šňůry s plnými špicemi a vodícími trubičkami a je zakončen paprscitým půlkruhovým závěsem. Dílo působí jako inspirované severským folklórem a má v sobě i minimalistickou přísnost ⁶⁾. Mé šperky na téma Budoucnost stojí na pomezí hračky a objektu, ale přesto jsou nositelné. Uplatňují se v nich předměty, které máme spojené s dětstvím – skleněnky, technicistně působící prvky - kužely a segmenty ztvárněné drátenickou technikou. V té době jsem vytvořila i několik textilních kabelek expresivních tvarů s výraznými detaily z obecného kovu, někdy doplněné polodrahokamy (Koruna, Dům Ascherů – Pocta E. A. Poeovi aj). Před počátkem studia na Západočeské univerzitě jsem vytvářela šperky z běžných nalezených předmětů a dávala je do nových souvislostí. Šlo o náhrdelník např. s využitím cívky ze šicího stroje, drátků a skleněných korálek, hliníkový pektorál s tyrkysovými součástkami ze starého počítače a přírodním tyrkysem, který připomínal ozdoby starých Egyptanů, šperky ze lžice či vidličky v kombinaci s textilními vlákny či křišťálem, divošsky působící náhrdelníky z oranžových a žlutých zubních kartáčků, provokativně působící náhrdelník z obalu injekční stříkačky se skleněnou kapkou na špici, papírový náramek se špendlíky ježícími se ven, který klade otázku po smyslu: „ Jde jen o dekoraci či o mučící nástroj?“ Práce z málo trvanlivých materiálů bývá označována za jeden z rysů postmoderního šperku, stejně jako hravé odkazy na různá slohová období. Prvky náznaku bolesti, či jemného dotýkání jsou patrné v body - artových instalacích a fotografiích Vratislava Karla Nováka.

V době studia na Západočeské univerzitě jsem během prvního plenéru vytvořila objekt z nalezené pružiny, peříčka kuličky, který se mohl pohybovat - Perpetuum mobile. Byl v tom tedy humor v duchu

dadaismu a kinetický prvek, který je výrazně přítomen v díle mého učitele Vratislava Karla Nováka.

V zimním semestru akademického roku 2010 / 2011 jsem při prvním úkolu Stavebnice vytvořila soubor vyřezávaných plastových červeno – černých objektů oblých tvarů, které jsem nazvala Stín. Téma Prsten pro někoho – Prsten pro přemýšlivého obratlovce jsem ztvárnila v několika variantách. Některé byly ovlivněny biomorfními tvary a zřejmě jsem podvědomě navazovala na východiska blízká sochaři Henry Moorovi. Práce na prstenech z pakfongu mě dovedla až k objektu, který jsem si uměla představit jako model Meditativní lavičky umístěný na hřbitově, v rajském dvoře kláštera a podobně. Pojetí tvarů připomínající lidské klouby mělo být novodobou verzí prstenu typu memento mori.

V letním semestru téhož akademického roku jsem při úkolu Stejně věci – různé materiály zpracovala odlitek látačího hříbku. Pojala jsem to jako hold staré ženské ruční práci, která zvolna mizí. Letitý babiččin hříbek na spravování pletenin s rýhami po jehlách jsem odlila z lukoprénové formy v několika verzích. Sádrový odlitek měl na klobouku připevněny staré nitěné knoflíky. Na bílé poloprůsvitné plastové verzi byly přichyceny patentky a zapíchaný špendlíky, takže předmět působil současně jako jehelníček. Odlitek z pravého včelího vosku byl ozvláštněn přilepenou pláští a dále vznikly ve třech odstínech zelené parafínové odlitky míchané z různých druhů vosků (gelová svíčka, běžný parafin) s různými příměsemi (uhel). Soubor kromě toho, že předvedl získání zkušeností s různými materiály i cosi emotivního sděloval, tedy měl rysy postmodernistického přístupu⁷⁾.

Při práci na úkolu na téma Konstrukce – dekonstrukce

v témže semestru jsem řešila variabilitu souboru náhrdelníku a náramku, s využitím polokoulí z mosazi, mědi, pakfongu různých odstínů, které do sebe zapadaly a bylo možné s nimi otáčet. Náhrdelník i náramek bylo možné rozpojit a jednotlivé díly přidat k druhému šperku. Pohyb a variabilita, strohé geometrické tvary jsou rysy blízké konstruktivisticky pojatým dílům sochařů Radka Kratiny či Huga Demartiniho či objektům a šperkům Pavla Filipa⁸⁾.

Z pobytu na plenéru na počátku akademického roku 2011 / 2012 jsem načerpala materiál pro instalaci Relikviář, vytvořený z materiálu sesbíraného z míst různých výrazných událostí těch dnů a objekt Kraviny. Šlo o límec vytvořený z kruhových výsečí fotografií umazaných čumáků zanedbaného stáda krav zatavených do plastu. Snímky jsem zprohýbala a smontovala matičkami a šroubky. Zjistila jsem, že pojetím je mi v tomto případě blízké dílo Jolany Novákové Primátorský řetěz aneb není zlaté střední cesty z r. 2010, publikované v katalogu z r. 2011. Její dílo je vytvořeno ze sušeného prasečího rypáčku, stříbra a syntetického zlatého topasu. Materiál byl použit tedy jiný, vyznění ale velmi podobné⁹⁾.

V zimním semestru tohoto akademického roku při práci na úkolu na téma Zapínání jsem vytvořila několik variant: jednak šperkařsky jemnou – tenké ocelové drátky jsou propleteny s čirými skleněnými korálky do formy duté šálky sepnuté stříbrnou krychlí s jehlicí se závitem, s prvkem tiché poezie dané hrou světla a stínu v čirém skle, jednak šest brutálních náhrdelníků z netradičních materiálů. Konkrétně jsem použila bílou plastovou odpadní rouru, kterou lze natvarovat podle potřeby. Tato roura je zakončena krajkou, vzniká tak pozoruhodný kontrast. Odpadní roury máme podvědomě

spojeny se špínou a všedností, kdežto krajky s čistotou a výjimečností. Další náhrdelníky jsem sestavovala z plastových hadic a kostek stavebnice Lego. Zapínají se nestandardním způsobem – uzlem, provlečením nebo zaklesnutím. Některé varianty těchto náhrdelníků z plastu mají větší rozměry než je u šperku obvyklé, nekompromisně obtáčejí, škrťí (jako hadi) nositele. Jedná se tedy spíše o rekvizity k morbidnímu filmu, který zatím nikdo nenatočil. Náhrdelníky jsem nazvala: T x 2 = šperk, Jehlan + jehlan = objekt, Přesýpání času, Vrchol je i dno a Oprátka. Ta je složena z dílků stavebnice LEGO a smyčky ocelového lanka. Tento šperk provokuje otázkou: „ Je možné se ubavit k smrti?“

V témže semestru jsme zpracovávali úkol s využitím techniky tepání. Vytvořila jsem sponu s jehlicemi na drdol ze dvou odstínů kovu – mědi a pakfongu. Jednotlivé dílky byly inspirovány motivem listů a plodů psího vína a byly značně geometricky zjednodušeny.

V letním semestru jsme měli vytvořit šperk na hlavu. Navrhla a zhotovila jsem sadu pokrývek na hlavu z různě zprohýbaných sférických trojúhelníků stejné velikosti, které se překrývají a vrství, a tím se plošný tvar z plastové zelené fólie přetváří v plastický objekt. Tyto sférické trojúhelníky byly propojeny buď kovovými matickami či plastovými dílky ze stavebnice Lego. Pokrývky měly historizující reminiscence na středověké helmice, kápi z kroužkové zbroje, síťovaný renesanční čepeček atd. Celek působil divadelně stylizovaně a mohl by se tedy zařadit do skupiny postmoderních děl.

V tomto letním semestru jsem se účastnila soutěže a symposia v Legnici s názvem Rituál se souborem plastických náramků sestavených z komponent ze stavebnice Lego s názvem Rituál je hra / Hra je rituál a náhrdelníkem Den po dni vytvořeném z

červených dílků uzávěrů od lahviček šamponů, do kterých byly v pravidelných intervalech zašroubovány stříbrné koule. Někomu by tato kompozice mohla připomínat lasturu s perlou na dně. Náramky byly vlastně malými abstraktními plastikami, kde se měnil rytmus a barevnost dílků. Část těchto předmětů tedy byla pojata konstruktivisticky, část postmodernisticky.

Zaujalo mě působení průhledného plastu. Vybrala jsem si ideální tvar – kruh. Zmnožení těchto kruhů z plastové fólie mi umožnilo zkonstruovat několik barevných krejzlíků. Tyto objekty jsou sestaveny z perforovaných plastových kruhů a ocelových šroubů a matic. Nedílnou součástí těchto děl je řetězení a pohyb. Zvlněný netradiční materiál ve šperkařství – papír používá např. nizozemský výtvarník Nel Linssen¹⁰⁾. Uplatnil jej v sérii náramků z 90. let, kde hraje roli struktura papíru a možnost odstupňovat barevnost jednotlivých listů, z nichž je dílo složeno. Barevnost plastu a hra světla hraje roli u spirálových náramků z 80. let 20. století britské šperkařky Hilary Brown¹¹⁾.

Z plenéru na počátku akademického roku 2012 / 2013 jsem načerpala fotografický materiál pro tvorbu objektů. Snímky jsem zatavila do plastu, prořezala je a sestavila tak, že mají třetí rozměr a vznikl tak soubor náramků Kořeny a Břečtany. Nalezené vystřílené nábojnice a starý smaltovaný hrnec mě podnítily k vytvoření série objektů s využitím fotografií zalamínovaných a spojovaných mosaznými šroubky. Nazvala jsem ji Hrneček vař – hrneček vražd. Rez a prázdné nábojnice ve mně vyvolávají pocit zmaru. Později jsem zjistila, že fotografie zapojuje do svých šperků americký výtvarník Donald Paul Tompkins, v roli jakéhosi ironického medailonku, ve spojitosti se stříbrem, kůží, perlami a plexisklem

(dílo ze 70. let 20. století)¹²⁾ a především nizozemský šperkař a designér Gijs Bakker¹³⁾. V brožích a náhrdelnících ze 70. až 90. let 20. století zatahuje fotografie, tisky, někdy sušené plátky květů do plastu. Pokud zatavená část je menších rozměrů (květní plátky), může barevně působit i sám plast. Většinou má však funkci chránit fotografii, která je podkladem pro reliéf, kde druhou vrstvou je skleněný nebo kovový detail, podtrhující nějaký rys fotografie - barevnost či směr pohybu. Některé šperky mají humorné rysy – jako plastový náhrdelník se zatavenou fotografií objímající osoby či nahé mužské hrudi či kovová brož s detailem ženského poprsí využitého jako grafický element.

V zimním semestru téhož akademického roku jsem v rámci úkolu Tajemství zpracovala soubor šperků a objektů s názvem Konzervace. Různým ohýbáním jsem zkoumala vztahy konkávních a konvexních objemů, rubu a lícu, působení dvou odstínů kovu. Z víka stejného typu konzervy jsem vytvořila dva náramky, nástolec, tři objekty, náhrdelník, závěs z uzávěrů, sponu do vlasů - také z uzávěrů doplněnou mosaznými jehlicemi. Věci denní spotřeby se zde ocitají v jiných souvislostech. Toto dílo ironizuje konzumní společnost, ale současně je její součástí. Šupinovitě našité klíčky z konzervy vytvořily vzor na černé kravatě, která je opatřena na zadní straně „tajnou“ kapsičkou, použitelnou třeba na propisovací tužku¹⁴⁾. Zjistila jsem, že s motivem konzervy pracoval v 80. letech 20. století např. Švýcar Bernhard Schobinger, který však nechal naopak pruh hladkého zlatého plechu stočit do dvou smyček spirály jako náramek, který zakončil ocelovým klíčkem používaným na otevírání konzerv. Účinkuje v tomto případě hlavně moment překvapení - použití drahého materiálu tam, kde je očekáván

obecný kov ¹⁵⁾.

V letním semestru tohoto roku jsem se účastnila symposia a soutěže v Legnici na téma Revolt. Vystavila jsem objekty Ztráta identity I a Ztráta identity II. Využila jsem upravené fotografie občanského průkazu zasazené do brýlových obrouček a sestavené do náramku. Tyto předměty bych řadila do skupiny děl konceptuálního typu ¹⁶⁾.

Pro předmět modelování v tomto semestru jsem úkol na téma Klanění tří králů pojala jako poctu svému všestrannému pradědečkovi, který se jmenoval Král. Použila jsem tři fotografie, které ho zachycují. Vybrala jsem si snímky z různých období jeho života. Jejich zmnožením, vrstvením a prolamováním jsem docílila, že se plošné fotografie transformovaly do trojrozměrného objektu. Vznikla série korun. Některé mají rysy raně středověké přilby, některé připomínají helmice či byzantinizující korunu s přívěsky. Jiné využívají motivu kola motocyklu, protože praděda pracoval jako mechanik v továrně na tyto stroje. Koruny působí jako humorná asambláž a jsou převážně konceptuálním souborem. Oproti Gijsi Bakkerovi, který pokud je mi známo, z fotografií vytvářel reliéfy – brože či náhrdelníky v jedné či dvou paralelních rovinách (fotografie zůstala v ploše, někdy je nad ní kovový prvek či přidáný drahokam či skleněný prvek jako barevný akcent), pracuji s černobílou fotografií, která se díky důmyslnému stříhu a spojům z ocelových šroubků a matic stává objektem.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Vybrala jsem si téma Šperk pro někoho + schránka s konkrétním zaměřením Šperk pro houbaře + schránka proto, že mi nabídlo možnost vytvořit předměty pro někoho, kdo by mi byl blízký svým myšlením a vztahem k přírodě. Jako dítě jsem se hub i trochu bála. Nebyla jsem si jista, zda se nepohnou, když se jich dotknu, zda se nebudou chovat spíše jako zvíře vyrušené z klidu. Fascinovala mě jejich tvarová i barevná rozmanitost. Později sice obavy z napadení houbou zmizely, ale pocit, že se jedná o zvláštní organizmy, zůstal. Domnívám se, že si houby zaslouží poněkud uctivější přístup. V Čechách je údajně mezi obyvatelstvem více sběračů a jedlíků hub než v jiných zemích. Přála bych si však, aby ten, kdo by tyto šperky nosil, o nich přemýšlel i trochu v jiné rovině, než ryze spotřební.

3 CÍL PRÁCE

Cílem práce bylo vyjádřit strukturu houby a sestavit předměty dle systému, který by odrážel můj pocit z překotného růstu hub. Pocit kolotání houbových spór se mi propojuje s pocitem víření i jiných přírodních elementů, jako např. rostlinných pylů a v malém odrážející i pohyb kosmických sil. Pocit obdivu k přírodním silám a zároveň i určitého děsu jsem chtěla vyjádřit pomocí biomorfních útvarů se soustředným pohybem evokujícím závrať z rozmanitosti života, tvarů a životaschopnosti houbových organismů.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Vybrala jsem si k zpracování detail houby smrže. Zdál se mi dost zvláštní. Považovaný za lahůdku, dříve poměrně hojně rostoucí a dodávanou poddanými v určeném množství do šlechtických kuchyní, dnes vzácnější. Roste prý ve světlých lesích, někdy i na zahradách. Neměla jsem zatím to štěstí a smrž nenašla. O to víc mi připadal nedosažitelný. Má zajímavě členěný klobouk s nepravidelnými prohlubněmi. Patří mezi vřeckovýtrusné houby, každé vřecko obsahuje osm semínek, kterými se může rozmnožovat. Rozhodla jsem se, že strukturu klobouku použiji k vytvoření kompozice, která by byla dekorativní a současně v sobě obsahovala soustředný pohyb, který by připomínal kruhy, v kterých houby rostou. Zároveň jsem chtěla použít i symboliky čísel, která by na nositele pozitivně působila. Především jsem chtěla vyjít z morfologie konkrétního typu houby. Osm semínek v jejím vřecku poskytuje podnět k vytvoření kompozice z osmi dílů. Číslo osm je v našem kulturním prostředí „symbolem dovršení a regenerace a odpovídá mu oktagon, obrazec mezi čtvercem, tj. zemí, a kružnicí, tj. nekonečnem a věčností“. Regenerace bývá spojena se symbolikou vody a očisty, a proto byla baptisteria zpravidla ve tvaru osmistěnu¹⁷⁾. Dalším významným číslem v kulturní historii je trojka. Ta je „symbolem trojjednosti, číslem nedělitelným, slučujícím začátek, střed i konec. Váže se k němu představa cyklu zrození (dětství), zralosti a stáří (smrti)...Odpovídá představě syntézy v trojjediných božstvech Tibetu, Číny, Egypta, křesťanství. Jako principu směřujícímu vzhůru mu odpovídá geometrický obrazec trojúhelníka na základně.“¹⁸⁾Dalším číslem, které jsem chtěla uplatnit, je šestka.

„Číslo odpovídá šesticípá hvězda, tj. prostoupení dvou trojúhelníků, z nichž jeden stojící na základně znamená aktivní mužský princip a oheň, a druhý, stojící na vrcholu, pasivní ženský princip, vodu“.

V našem kulturním okruhu je symbolem dvojnosti, rovnováhy a jednoty, slučuje protikladné živly, oheň a vodu. Symbolizuje plození a tvorbu (člověk byl stvořen šestý den) ¹⁹⁾. Houba působí destruktivně na své podloží, současně však přispívá ke koloběhu života. Rovněž jsem chtěla uplatnit číslo dvanáct, které je v souvislostech, v kterých žijeme, „symbolem kosmického řádu. Váže se k němu geometrický obrazec kruhu v časovém a prostorovém dění.“²⁰⁾

Pocit úžasu, obdivu i posvátné hrůzy z tajemné síly organizmů a kolotání životních sil jsem chtěla vyjádřit rotačním pohybem, tedy sestavením jednotlivých prvků do spirály. Vyzkoušela jsem jak levotočivou, tak pravotočivou variantu. Směr otáčení vpravo je považován za přirozený a tedy pravý a zdárný, vlevo za méně přirozený i méně zdárný. Vlevo se prý nachází cit, chaos, srdce, nejasnost a temnota, vpravo rozum, řád a jasnost ²¹⁾.

O zařazení hub do systému živých organismů byly i mezi vědci dříve nejasnosti. Houby vzbuzovaly obdiv i odpor. Některými etniky jsou i dnes uctívány s nábožnou úctou ²²⁾. Někomu se hnusí, protože mají někdy slizký povrch, při rozpadu rozměklá masa vypadá odpudivě. Mnozí se obávají látek, které houby do sebe mohou ze znečištěného prostředí nasáknout. Současně jsou některé houby nejen jedlé a chutné, ale i léčivé. Všechny tyto rozporuplné pocity jsem chtěla vtělit do své práce.

Není bez zajímavosti, že nástroje Kristova umučení, ke kterým patří mimo jiné hůl s houbou a trnová koruna, byly nástrojem úcty již

v raném středověku. Měly v meditacích přiblížit Spasitelovo utrpení a stávaly se „majestátním symbolem Kristova druhého příchodu a v pozdním středověku v lidovém prostředí jim byl mnohdy připisován apotropaický (ochranný) či téměř magický účinek, takže byly nošeny dokonce jako amulety²³⁾.“

Ve výtvarném umění se houby uplatňují jako součást malovaných zátiší, štukové výzdoby, dotvářejí také figurální kompozice a krajiny, v menší míře se uplatňují jako hlavní námět v malbě, grafice i sochařství a fotografii²⁴⁾. Ojediněle jsou inspirací také děl hudebních, inspirovaných konkrétními druhy těchto organismů.²⁵⁾ V pokleslejší rovině tvoří v keramickém provedení spolu s již tradičními trpaslíky „výzdobu“ českých zahrádek.

5 PROCES TVORBY

Rozhodla jsem se pro postup, při němž využiji různým způsobem obměňované prvky pro celý soubor šperků, který se dle zadání měl skládat minimálně z brože, jehlice a prstenu. V průběhu práce na tématu vznikl soubor větší, skládající se ze čtyř broží, osmi vlasových jehlic, dvou kloboukových jehlic, prstenu a přívěsku na způsob hodinek, náramku a náušnic. Vytvořila jsem si na základě detailu fotografie povrchu klobouku smrže graficky upravený biomorfní tvar, s kterým jsem dále pracovala v skicách, kresbách, kolážích (viz příloha č. 40 – 55). Tento tvar jsem zatavila do plastu a zkoušela různé varianty sestavení osmi těchto komponent do kruhu v levotočivém i pravotočivém směru. Snažila jsem se docílit toho, aby útvar byl ke středu trychtýřovitě vpadlý či naopak ve středu vystupující. Podle místa, kde byly umístěny spoje, se také měnil obrys těchto čtyř modelů broží. Vyzkoušela jsem i variantu ze šesti dílků, která měla výraznější třetí rozměr, byla tedy plastičtější, nezdůrazňovala však rotační pohyb (viz příloha č. 35 až 39).

Původně jsem plánovala použít pro definitivní provedení stříbro. Uvažovala jsem o tom, jak vyřezat z tohoto materiálu množství tvarů s jemnými obrysy a průřezy, aby byly zcela stejné. Vzhledem k tomu, že jsem zjistila, že pro řezání laserem jsou barevné kovy včetně stříbra nevhodné, chtěla jsem si tyto tvary nechat vyřezat vodním paprskem. Nicméně se ukázalo, že takto jemné tvary by vodní paprsek nedokázal vytvořit.

Rozhodla jsem se tedy pro materiál, kde by bylo možné laser použít, tedy pro nerezovou magnetickou ocel. Výsledné brože z nerezové oceli nevznikly letováním plechových součástek (které je

běžnější technikou), ale montáží bez pevných spojů.

Rozhodla jsem se tedy plošné osmidílné brože vytvořit pomocí ocelových lanek, a vyjádřit tak spletnost podhoubí propletením vláken do kruhu, která je zakončeno na koncích menšími dílky stejného tvaru. Vytvořila jsem takto dvě brože z osmi tvarů, propletené lankem, jednou pravotočivou, jednou levotočivou variantu. Využila jsem vlastnosti materiálu (magnetická ocel) a zapínání vyřešila magnety (viz příloha č. 2 až 9).

U dalších dvou broží se uplatňuje princip zaklesávání, vzpříčení jednotlivých ocelových prvků. Tyto dvě brože jsou poskládány každá ze šesti dílků, jako stavebnice. Větší varianta je stažena lankem zvýrazňujícím třetí rozměr a prostorová rozpínavost je posílena množstvím lanek s malými dílky na koncích (dvanáct). Menší brož je samonosná. Je patrné, že tvar vznikl průnikem dvou pomyslných jehlanů. Z nadhledu tvoří šesticípou hvězdu. Přichycení šestidílných broží k drapérii je řešeno tenkými ocelovými pletacími jehlicemi (viz příloha č. 10 až 14).

Mumiový prsten jsem zhotovila ze stříbrného plechu ryzosti 925 /1000, který jsem ohýbala, tepala, pájela a smirkovala. Kovové zdobné prvky jsou umístěny zrcadlově otočené na podkladu, který tvoří zvětšený motiv z papíru zatavený v plastu. Papír, ocel a stříbro použité na tomto šperku jsem spojila šroubky a matickami. Sundá-li si nositel prsten, v průhledu spatří ležatou osmičku. Současně papír, byť vyztužený, je pomíjivý materiál. Je to náznak opakujícího se zániku živých organismů (viz příloha č. 15 až 17).

Číslo osm se uplatňuje u přívěsku. Vytvořila jsem pozoruhodné „hodinky“, které ukazují takový čas, jaký by si nositel přál. Sestaveny jsou z ocelových článků, stříbrného řetízku

a kuličky z plsti, která zároveň zpevňuje celkový tvar. „Hodinky“ jsou spojeny řetízkem s dvojicí biomorfních elementů (tvořících sponku), kterými je možno připevnit šperk k oděvu (viz příloha č. 18 až 19).

Jiný způsob propojení se objevuje na kloboukových jehlicích. Ocelové tvary vycházející ze struktury smrže jsou navrstveny do kruhu a přišity ke koulím z plsti, které nejen zdobí, ale i zpevňují (viz příloha č. 20).

Ze srostlice tří základních tvarů s protaženými výběžky jsem vytvořila model pro vlasovou jehlici. V průběhu práce jsem se rozhodla, že chci posílit číselnou symboliku u tohoto typu šperku, a proto jsem vytvořila sadu obsahující osm různě velikých jehlic, ale tvarově stejných. Osm ocelových vlasových jehlic působí jen svým výrazným biomorfním tvarem a kvalitou materiálu. Po vyřezání laserem byly ručně pilovány a leštěny (viz příloha č. 21 až 22).

Pro jehlice jsem vytvořila textilní pouzdro z dvojvrstvého materiálu (filc a tyl) s průstříhy, které odpovídá základnímu motivu – detailu klobouku smrže. Jeho základním smyslem je zajistit pravidelné vějířovité rozložení všech vlasových jehlic v krabičce.

Zkoumání způsobu řetězení na brožích mě vedlo k vytvoření větší spirály - z osmnácti dílků, které jsem propletla lankem. Osmnáctku jsem chápala jako spojení dvou pozitivních čísel – trojky a šestky. Tak vznikl náramek zapínající se magnetem. Asymetričnost náramku a spirálovité řazení článků je podpořeno umístěním magnetického zapínání našikmo (viz příloha č. 23 až 25).

Ocelové náušnice vycházejí také ze srostlic tří základních motivů – stylizovaného detailu smrže. Zapínání je velmi nenápadné (viz příloha č. 26).

Pro šperky jsem zhotovila šest uzavíratelných papírových

schránek kruhového půdorysu. Tři mají výrazně plastická víčka. Měly i graficky ve variantách černobílého provedení vyjadřovat dvojaké působení hub, kladné i záporné. Spodní část je válcovitá, horní část u třech z nich spirálovitě stoupavá – připomínající víření spór. Horní víčka jsou vypořádána mycí houbou a uplatňuje se na nich motiv jehlice sdružený do srostlice osmi útvarů (viz příloha č. 27 až 29). Tři další krabičky jsou ve tvaru válce a motiv sdružené jehlice se na nich objevuje v plošném vzoru. Každá krabička jinak kombinuje negativní a pozitivní kresbu srostlice a barvu podkladu (viz příloha č. 30).

Pro potřeby vystavení jsem vytvořila ze zalaminovaného papíru dvě misky z osmi dílů, na kterých se uplatňuje opět motiv osmi vlasových jehlic s detailem smrže, jednou s bílým, podruhé s černým podkladem. Do misek s dekorem z houby jsou vloženy syntetické mycí houby – černá do misky s černým podkladem, bílá do misky s bílým podkladem (viz příloha č. 31 až 32).

Kromě toho jsem vytvořila pro tyto šperky i dva ozdobné poklopy, kterým říkám skryše. Použila jsem zalaminovaný papír s graficky ztvárněným motivem smrže, spojovaný ocelovými drobnými šrouby a maticemi. Obě skryše jsou složeny z osmi členitých tvarů, každý tvar obsahuje osm jehlic, které prorůstají v jeden celek. Protikladné jsou jak barevností, tak tvarem. Jehlice se ke středu dynamicky zmenšují nebo zvětšují a vytváří iluzi odstředivé – dostředivé rotace. Číslo osm prostupuje celým dílem (viz příloha č. 32 až 33). Technický nákres jsem ukryla do schránky z prolamovaného laminovaného papíru. Schránku lze ocelovým lankem ve tvaru osmičky připnout k pasu (viz příloha č. 34).

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Při práci jsem použila tři různé materiály. Nerezovou magnetickou ocel, kterou je možné vyřezat laserem do velmi jemných tvarů, která však neumožňuje mnoho dodatečných úprav v podmínkách, které jsem měla k dispozici. Prvně v životě jsem si vyzkoušela uplatnění znalostí počítačového programu Rhinoceros, který jsme se učili na fakultě, při zadání zakázky firmě - vyřezání tvarů z nerezové oceli. Nákres bylo následně třeba převádět do jiných programů, s kterými firma pracovala. Řešila jsem, jakou sílu by ocelový plech měl mít, aby jednotlivé články do sebe správně zapadaly. Ukázalo se, že ocel se chovala o dost jinak, než modely z papíru, bylo třeba hledat jiné řešení montáže. Fotografie smržů vytištěné na papír a následně zalaminované lze snadněji ohýbat, vrstvit.

Vybrala jsem si méně pomíjivý materiál než je papír – ocel, protože jsem s tímto materiálem dosud nepracovala (byla to výzva). Nechala jsem si firmou KNIFE vyřezat do nerezové magnetické oceli sadu biomorfních tvarů různých velikostí (příloha č. 56). S touto sadou jsem experimentovala, zkoušela různé způsoby možností seskupení, vrstvení a prostoupení. Vyhnula jsem se pevným spojům a ocel nesvařovala. Brože vznikly dvěma způsoby: obě brože z osmi dílků vznikly vrstvením tvarů a následným zafixováním ocelovým lankem. U šestidílných broží se tvary nevrství, ale prostupují a zaklesávají. Jedna je samonosná, u druhé jsem soudržnost podpořila lanky, která jsem svázala uzly. Vrstvení a jiný způsob provázání - spirálovité řazení článků mi umožnilo sestavit náramek, který se zapíná magnetem. Dvojdílný prsten ze stříbra je

sletován, ale další různorodé materiály (papír, ocel) přišroubovány. U přívěsku maticka a šroubek umožňují, aby bylo možné s hodinovou ručičkou otáčet a nastavit si tak čas, jaký nositeli vyhovuje. Další typ spoje se uplatňuje u přívěsku: řetězení pomocí kroužků. V souboru se uplatnily i nezlatnické techniky. Konce kloboukových jehlic jsou zakončeny bambulemi, které vznikly plsňatěním ovčího rouna. Tato technika se objevuje také u přívěsku na způsob hodinek. Textilní pouzdro na jehlice vzniklo vrstvením prostřihaného filcu a tylu. Umožňuje stabilní vějířovité rozložení vlasových jehlic v krabičce.

7 POPIS DÍLA

Soubor je tvořen čtyřmi brožemi z magnetické nerezové oceli síly 1 mm , dvěma ocelovými kloboukovými jehlicemi zakončenými kuličkami z ovčího rouna vyztuženými ve spodní části ocelovými dílky, dvojitým prstenem z kombinovaného materiálu, osmi vlasovými ocelovými jehlicemi, ocelovým náramkem a přívěskem na způsob hodinek z ocele a ovčího rouna a náušnicemi z oceli. Ve všech se uplatňuje v různém rytmu řazený element se zvlněnými okraji, tvarem se blížící oválu. Jeho podoba vznikla stylizací detailu povrchu klobouku smrže.

Pro soubor byly vytvořeny tři krabičky s víky spirálovitě vybíhajícími do výšky, tři s víky rovnými a dvě misky na aranžování, schránka a dva poklopy – skryše. Na všech se uplatňuje stylizovaný motiv smrže, použitý u šperků, v různém rytmu a v černobílé kombinaci. Uspořádání motivu podporuje vířivý pohyb.

1. Brož z osmi dílů I.

ocel, průměr bez lanek: 5, 4 cm, průměr s lanky: 11, 6 cm, výška: 0, 4 cm, síla plechu: 0, 1 cm, dílky sestaveny po směru hodinových ručiček, (příloha č. 2 až 5)

2. Brož z osmi dílů II.

ocel, průměr bez lanek: 4, 5 cm, průměr s lanky: 11, 5 cm, výška: 0, 8 cm, síla plechu: 0, 1 cm, dílky sestaveny proti směru hodinových ručiček, (příloha č. 6 až 9)

3. Brož z šesti dílů I (s lanky)

ocel, míry bez lanek: výška: 3, 5 cm, šířka: 4, 5 cm, hloubka: 4, 5 cm, míry včetně lanek: výška: 10 cm, šířka: 21, 5 cm, hloubka: 21, 5 cm, síla plechu: 0, 1 cm, (příloha č. 10 až 12)

4. Brož z šesti dílů II (samonosná)

ocel, výška: 2, 0 cm, šířka: 4, 0 cm, hloubka: 4, 0 cm, síla plechu: 0, 1 cm, (příloha č. 13 až 14)

5. Dvojdílný (mumiový) prsten

dva kroužky ze stříbra ryzosti 925/1000, dva drobné motivy z oceli (na horní části), papír zatavený v plastu, výška: 6, 4 cm, šířka: 7, 0 cm, hloubka: 2, 4 cm, (příloha č. 15 až 17)

6. Přívěsek na způsob hodinek

ocel, ovčí rouno, výška: 4, 5 cm, šířka: 6, 0 cm, délka: 22, 5 cm, (příloha č. 18 až 19)

7. Dvě jehlice kloboukové

Jehlice klobouková I.

ocel, ovčí rouno (tmavě šedé), délka: 20, 2 cm, šířka: 2, 5 cm, (příloha č. 20)

Jehlice klobouková II.

ocel, ovčí rouno (světle šedé), délka: 20, 0 cm, šířka: 2, 5 cm, (příloha č. 20)

8. Osm vlasových jehlic s třemi biomorfními motivy

Jehlice I.

ocel, výška: 13, 1 cm, šířka: 3,4 cm, hloubka: 0, 1 cm

Jehlice II.

ocel, výška: 12, 2 cm, šířka: 3, 2 cm, hloubka: 0, 1 cm

Jehlice III.

ocel, výška: 11, 3 cm, šířka: 3, 0 cm, hloubka: 0, 1 cm

Jehlice IV.

ocel, výška: 10, 4 cm, šířka: 2, 9 cm, hloubka: 0, 1 cm

Jehlice V.

ocel, výška: 9, 5 cm, šířka: 2, 7 cm, hloubka: 0, 1 cm

Jehlice VI.

ocel, výška: 8, 6 cm, šířka: 2, 4 cm, hloubka: 0, 1 cm

Jehlice VII.

ocel, výška: 7, 7 cm, šířka: 2, 1 cm, hloubka: 0, 1 cm

Jehlice VIII.

ocel, výška: 6, 8 cm, šířka: 1, 8 cm, hloubka: 0, 1 cm, (příloha č. 21 až 22)

9. Pouzdro na vlasové jehlice:

textil (plst' a tyl), délka: 12, 8 cm, šířka: 7, 0 cm, (příloha č. 22)

10. Náramek

ocel, průměr: 6, 8 cm, výška: 1, 8 cm, síla plechu: 0,1 cm
12 dílků propletených ocelovým lankem, (příloha č.23 až 25)

11. Náušnice

ocel, výška: 6, 5 cm, šířka: 2 cm, hloubka: 0, 1 cm, (příloha č. 26)

12. Krabička bílá s víkem spirálovitě stočeným I

dekor černý na bílém podkladě,
spodní část jednobarevná - bílá, papír, plast, výška: 13, 8 cm,
průměr: 16, 6 cm,(příloha č. 27)

13. Krabička černá s víkem spirálovitě stočeným II

dekor bílý na černém podkladě, spodní část jednobarevná – černá,
papír, plast, výška: 13, 8 cm, průměr: 16, 6 cm (příloha č. 28)

14. Krabička bíločerná s víkem spirálovitě stočeným III

dekor střídavě bílý a černý na podkladě opačné barvy, spodní část
jednobarevná – bílá, papír, plast, výška: 13, 8 cm, průměr: 16, 6 cm,
(příloha č. 29)

15. Krabička s rovným horním víčkem IV

černý podklad, bílý dekor, černá spodní část, papír, výška: 6,1 cm,
průměr: 16,4 cm, (příloha č. 30)

16. Krabička s rovným horním víčkem V

podklad víčka z poloviny černý, z poloviny bílý, dekor na každé
polovině v negativní barevnosti k podkladu, černá spodní část, papír,
výška: výška: 5, 6 cm, průměr: 14, 0 cm,(příloha č. 30)

17. Krabička s rovným horním víčkem VI
podklad víčka bílý, černý dekor, spodní část černá, papír, výška: 5, 1
cm, průměr: 10, 9 cm, (příloha č. 30)

18. Miska na aranžování I.
bílý podklad, černý dekor, papír, plast, výška: 10 cm, (příloha č. 31)

19. Miska na aranžování II.
černý podklad, bílý dekor, papír, plast, výška: 10 cm, (příloha č. 32)

20. Skryš bílá
papír, plast, průměr: 19, 3 cm, výška: 10, 3 cm, (příloha č. 33)

21. Skryš černá
papír, plast, průměr: 17, 3 cm, průměr s přesahy: 23,3 cm, výška:
6,3 cm, (příloha č. 34)

22. Schránka na technický výkres v Rhinoceru .
bílý podklad, černý dekor, papír, plast, ocelové lanko, výška: 9 cm,
(příloha č. 35)

Modely:

23. Brož – model I.
8 dílů, stoupajících ke středu
papír, plast, průměr: 8, 6 cm, výška: 1, 8 cm, (příloha č. 36)

24. Brož - model II.
8 dílů, stoupajících směrem ke středu

papír, plast, průměr: 9 cm, výška: 1, 8 cm, (příloha č. 37)

25. Brož – model III.

8 dílů, vpadlých do středu

papír, plast, průměr: 9, 2 cm, výška: 1, 8 cm, (příloha č. 38)

26. Brož – model IV.

8 dílů, vpadlých ke středu, výrazné výběžky směrem ven

papír, plast, průměr: 10, 2 cm, výška: 3, 5 cm, (příloha č. 39)

8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Soubor šperků i schránek zachovává pro všechny své části jednotu základního motivu – detailu klobouku smrže graficky zpracovaného. Je do něj přenesena číselná i tvarová symbolika spojená s růstem, obnovou, dualitou a rovnováhou a nekonečným koloběhem života i zmaru. Obsahuje současně hravý prvek, možnost obměny. Využívá laserem vyřezaných tvarů k trojrozměrným kompozicím různými způsoby montáže.

9. SILNÉ STRÁNKY

Za silné stránky souboru je možné považovat zdařilé propojení tvarové stránky předmětů, jejich částí a tvarů a způsobu montáže s významem, který si s houbou a jejím zapojením do systému živých organismů na Zemi spojují. Je pozitivní, že tyto dojmy – pocit víru, závratě z tajemného koloběhu života se podařilo přenést i do uzavíratelných schránek pro uložení, do shora otevřených misek pro aranžmá i jakýchsi skrýší. Do stylizovaného detailu klobouku smrže, který tvoří základ stavebnicového systému, se mi promítá i pocit děsu, připomíná mi obličej ústřední postavy na obraze E. Muncha Křik. Ambivalentní pocity z organismů hub, jejich struktury, životaschopnosti a vlastností, o kterých toho zřejmě stále dost nevíme, jsem promítla do detailů i celku.

10. SLABÉ STRÁNKY

Soubor šperků a schránek je pojat s důrazem na myšlenku. Jejich nošení by si žádalo o něco větší opatrnost a ohleduplnost, než je běžné u sériově vyráběných šperků. Větší pozornost by bylo třeba věnovat i manipulaci se schránkami. Může se to však brát i jako pozitivum pro základní myšlenku s jakou soubor vznikl. Opatrnost při zacházení nutí nositele k tomu, že zastaví v každodenním shonu.

11 POZNÁMKY

- 1) Srovnej : A. Křížová 2002, Jiří Drlík, Prsten, 1966 – 67, majetek MG, obr. s. 67; táž, tamtéž, Jiří Drlík, Prsten, 1979, obr. s. 68, majetek MG. Snímek mého souboru děl viz: T. Pokorný, L. Křeček, E. Hodbodřová, O. Palata (eds.) 2007, obr. s. 104.
- 2) Vyobrazení viz: Křížová, A., Nová, J., Nový, P., Slabá, J. 2008, s.114, obr. č. 1 a s. 115, obr. č. 1
- 3) A. Křížová 2002, Blanka Šperková, Náhrdelník 1999, soukromý majetek, obr. s. 120 a Blanka Šperková, Náhrdelníky, náramky a náušnice, 1998, soukromý majetek, obr. s. 121
- 4) A. Langhamer 1989, Melánie Skálová, Náhrdelník, 1988, nerez, sklo, obr., nestr.
- 5) C. Straus 2007, medailon Arline Fisch viz s. 136, obr. Náhrdelník, 1985 – 86, stříbro, zlato, s. 137
- 6) C. Straus 2007, dílo Saary Hopea Untracht Náhrdelník, 1978, obr. 194, s. 144
- 7) A. Křížová 2011, zde stručná charakteristika postmoderního šperku v úvodním textu katalogu, nestr.
- 8) A. Křížová 2002, šperky Pavla Filipa Brož Harmonika, 1996, stříbro, ocel, smalt, obr. s. 146; Brož, 1994, stříbro, ocel, obr. s. 147
- 9) A. Křížová 2011, Jolana Nováková, Primátorský řetěz aneb není zlaté střední cesty, 2010, nestr.
- 10) C. Strauss 2007, medailon Nela Linnssena viz s. 194, obr. Náhrdelník, 1995, s. 195 a s. 392, č. kat. 404 až 408
- 11) C. Strauss 2007, díla Hilary Brown obr. s. 348, č. kat. 84 – 85 – náramky z plastu, oba z roku 1982
- 12) C. Strauss 2007, medailon Donalda Paula Tompkinse viz s. 306,

obr. s. 307

13) Y. Joris (ed.), I. Zijl a W. van Gijs (text) 2005 – obsáhlá

monografie o šperkaři a designérovi Gijsi Bakkerovi

14) Galerie Sztuki v Legnicy 2013, obr. Konzervace I, Kravata, s. 59

15) C. Straus 2007, srovnej B. Schobinger, Náramek, 1981, zlato, ocel, obr. č. 228, s.164

16) Snímek díla ztráta identity I a Ztráta identity II – viz A. Grzelińska 2013, s. 16 - 17

17) J. Baleka 1997, heslo Číslo, číslice, pojem osm, osmička, s. 71

18) týž 1997, heslo Číslo, číslice, pojem tři, trojka, s. 71

19) týž 1997, heslo Číslo, číslice, pojem šest, šestka, s. 71

20) týž 1997, heslo Číslo, číslice, pojem dvanáct, dvanáctka, s. 71

21) týž 1997, heslo Spirála, s. 343

22) Mikulcová 2006, V Mexiku je křesťany uctíván choroš s kresbou v prasklinách připomínající krucifix jako zázračné zjevení, s. 156

23) J. Royt 2006, heslo Nástroje Kristova umučení, s. 167 – 168

24) M. Wells 2008, v katalogu výstavy mě zaujala díla Petra Nikla, Houba I, 2001, akryl na plátně, 170 x 150 cm, č. kat. 39, Houba II, 2001, akryl na plátně, 165 x 145 cm a Houba, 2003, mezzotinta, 69 x 49 cm, obr. s. 130 až 132. Petr Nikl se inspiroval díly art brut. „Na základě Demlových příměrů ve sbírce básní Moji přátelé, v nichž autor oslovuje své přátele jmény květin a hub, Nikl namaloval obrazy, které se neřídí skutečným vzhledem jmenovaných hub, ale vychází pouze z Demlova textu,“ táž, s. 128. Pozoruhodná jsou v těchto souvislostech zejména díla Františka Skály, který „byl v českém umění zřejmě první, kdo se krásou hub navzdory její devalvaci kýčem začal znovu zabírat. Houby nejsou v jeho díle zastoupeny nijak vysokým počtem, přesto lze snad bez nadsázky říci, že ho

prostupují v latentní podobě a dávají o sobě vědět skrytým způsobem. Kromě toho, že se u něj objevuje takřka vše, co kdy v umění s houbami nějakým způsobem souviselo – prostor lesa, lesní bytosti, drobná havěť, pohádková nebo magická atmosféra, vztahuje se k houbám také ornamentální a archaická tvářnost jeho díla a humor, který závažnost kýče v obraze znevažuje.....Skála vkládá houby do svých sochařských objektů na způsob asambláže, tak jako v díle *Lod' předků*,“ táž, s. 182. *Lod' předků*, 1991, socha / objekt, kombinovaná technika, 24 x 25 cm, č. k. 85, obr. s. 189. Téma hub se promítlo do některých trojrozměrných děl Michala Gabriela, viz *Květy lesa III. (Holubinky)*, 2005, bronz, 35 x 37 x 15 cm, táž, č. k. 74, obr. s. 168, *Květy lesa IV. (Hadovka)*, 2005, bronz, 22 x 23 cm, č. k. 75, obr. s. 169 . Musím zmínit snímky Martiny Smeykalové, *Bez názvu*, 1998, *Coprinus micaceus*, spóry hub na papíře, 16,5 x 24 cm, č. k. 52, obr. s. 144 a *Bez názvu*, 2001, *Pleurotus ostreatus*, spóry hub na papíře, 50 x 64,5 cm, č.k. 53, obr. s.145.

25) V. Hálek 2003, kniha s CD je věnována jen hřibům, ale nakladatelství Fontana plánuje, že v projektu bude pokračovat.

12 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. Baleka, J. Výtvarné umění. Výkladový slovník (malířství, sochařství, grafika). 1. vyd. Praha: Akademia, 1997.
ISBN 80 – 200- 0669-5.
2. Cartlidge, B. Twentieth – century jewelry. 1. vyd. New York: Harry N. Abrams, Inc., Publishers. ISBN 0-8109-1685-1.
3. Galeria Sztuki w Legnicy (ed.), Alchimia Contemporary Jewellery School (text), Nováková, K. N. (text), Novák, V. K. (text). Srebrne szkoły / Silver schools (katalog výstavy) v rámci “Legnicki Festiwal Srebro / Silver, 1. vyd. Legnica: Galeria Sztuki w Legnicy, 2013.
ISBN 978-83-62534-38-8
4. Grzelińska, A. Nadchodzi eksplozja SREBRA, czyli najważniejsze imprezy fewstiwalu, in: Panorama legnicka, wydanie 14.5.2013 – 20.5. 2013, Nr. wyd. 19, s. 16 – 17.ISSN 1234-5393
5. Hálek, V. Hudební atlas hub. I. Hříby. Jak zpívají houby. 1. vyd. Praha:Fontána, 2003. ISBN 80-7336-073-X.
6. Joris, Y. G. J. M. (ed.), Zijl, I. (text), van Gills, W. (text), Gijs Bakker and jewelry. 1. vyd. Stuttgart: Arnoldsche art publishers, 2005. ISBN 3-89790-223-0.
7. Křížová, A. (text), Opočenský, P. (kurátor výstavy). Český moderní šperk ve Stříbře (katalog výstavy). Stříbro: Asociace výtvarníků obor kov, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, 1997.
ISBN není uvedeno.
8. Křížová, A. Proměny českého šperku na konci 20.století. 1. vyd. Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-920-5.

9. Křížová, A., Nová, J., Nový, P., Slabá, J. Mezinárodní trienále JABLONEC 2008, Oděv a jeho doplňk. 1. vyd., Jablonec nad Nisou: Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, 2008. SBN 978-80-86397-08-5.
10. Křížová, A. Šperky vyprávějí příběhy (katalog výstavy). Roudnice nad Labem, Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, 24. 2. – 17. 4. 2011. ISBN 978-80-87512-00-5
11. Langhmer, A. Josef Soukup a jeho žáci (katalog výstavy). Galerie Václava Špály, 25. 7. – 3. 9. 1989, Praha: Svaz českých výtvarných umělců, 1989. ISBN není uvedeno.
12. Mikulcová, M. Výchova houbařů v Čechách aneb Co v atlasech nenajdete. Povídaní pro všechny, kdo milují houby nejen na talíři. 1. vyd. Praha: nakladatelství Olympia, a. s., 2006. ISBN 80-7033-960-8.
13. Moore, H. (hlavní text), Wittlich, P. (úvodní text). Plasty a myšlenky kolem nich. 1. vyd. Praha: Odeon, 1985. ISBN 09/15.01-524-85.
14. Pokorný, T., Křeček, L., Hodbořová, E., Palata, O. (eds.), Symposium uměleckoprůmyslových škol České republiky 2007, Praha, Liberec: Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Liberecký kraj, 2007. ISBN není uvedeno.
15. Riley, N. (ed.). Dějiny užitého umění: vývoj užitého umění a stylistických prvků od renesance do postmoderní doby. 1. vyd. Praha: Slovart, 2004. ISBN 80-7209-549-8.
16. Royt, J. Slovník biblické ikonografie. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-245-0963-0.
17. Sparkerová, P. Století designu. Průkopníci designu 20. Století. 1. vyd. Praha: Slovart, 1999. ISBN 80-7209-142-5.

18. Stehlíková, D. Encyklopedie českého zlatnictví a klenotnictví. Praha: Libri, 2003. ISBN 80-85983-90-7
19. Straus, C. (ed.). Ornament as art. Avant – garde jewelry from the Helen Williams Dratt collection. The Museum of Fine Arts, Huston. Stuttgart: Arnoldsche Art Publischers, 2007. ISBN 978-3-89790-273-2
20. Šimková, A. Pavel Herynek. Šperky, objekty, kresby 1974 – 2004 (katalog výstavy). Muzeum umění Olomouc, 15. 7. – 26. 9. 2004. Olomouc: Muzeum umění Olomouc, 2004. ISBN 80-85227-64-9.
21. Vokáčová, V. Současný šperk. 1. vyd. Praha: Odeon, 1979. ISBN není uvedeno.
22. Vokáčová, V. Český šperk 1963 – 1983 (katalog výstavy). Praha: Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy a Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, září – listopad 1983. ISBN není uvedeno.
23. Wells, M. (ed.). Mezi zvířetem a květinou. Motiv houby v současném umění (katalog výstavy). Zámek Klenová, 6. 4. – 24. 8. 2008. Galerie Klatovy / Klenová a Arbor vitae, 2008. ISBN 978-80-7013-14-4.
24. Untracht, O. Jewellery concepts and technology. New York: Dbleday & Company, 1985. ISBN 0-385-04185-3.
25. Ústav umění a designu (ed.), Mištera, J. (úvodní text). Ústav umění a designu. 1. vyd. Plzeň: Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni, 2011. ISBN 978-80-261-0026-3.

B) Internetové zdroje

Wikipedie, heslo Posvátná geometrie. Dostupné z:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Posv%C3%A1tn%C3%A1-geometrie>,

22. 4. 2014

13 RESUMÉ

In my bachelor work on the theme Jewel for somebody + case / Jewel for mushroom - picker + case I would like to express my ambiguous relation to the mushroom's organism – full of the admiration for their vitality and fearful too. I created set of four broochs, one pendant, eight hair pins, one ring, two hat – pins, one bracelet and pair of ear – rings.

I selected the detail of the surface of the cap of the morel. I assembled the motifs for create the new unit conveying of my impression of the viability of mushrooms.

I used the elements carved by laser from magnetic steel and manually finished. The elements are tied together in the three broochs and the bracelet by the steel wire. One brooch from six elements is composed without fixed joints, she is self – supporting. Two broochs can be attached by magnets (the octogons), two - from six elements - by pins. Two hat – pins are ended by small balls of the sheep's fleece. The components of the pendant are associated by the silver circlets. The shape of circle is reinforced by the ball of the fleece. The ball is decorated by hour hand and the watchcase. The pendant can be fixed to the dress by the clip from pair of bigger components with the basic motif. The ear – rings and the hair pins have the same basic motif. Height hair pins have graduated size. The ear – rings can be fastened by the plugs. The double – ring is from silver, with two big details from morel from paper in plastic and two petty motifs from steel.

I used a numeral symbolism of number eight, six, three and twelve. The inside of one case is decorated by dodecagon

composed from details of the ascus – as the symbol of universe ordre. The central composition of the broochs, the pendant and the bracelet remind the form of a mycelium too. I arranged the motifs on the broochs from eight elements, on the pendant, and three cases and two bowls and three boxes – hiding-places in the forme of spiral – as the symbol of the vigour of muschrooms. Three cases are decored by the motifs of fanlike ranged hair - pins. The octogons of two broochs and of the pendant represent regeneration, the hexagon of two broochs equilibrium. The number three (the motifs on the hair - pins and the pair of ear – rings) is layed with the cycle of life. The double – ring from silver is decored by two oval – shaped motifs from paper in the plastic and little motifs from steel. The motifs from paper form horizontal number eight – the symbol of the infinity. The bracelet is assembled from eighteen components, so of triple of six.

I wood like that the owner by wearing the set feels be protected by higher power.

14 SEZNAM PŘÍLOH

Všechny fotografie zde uvedené jsou vlastní.

Příloha 1

CD - ROM Text a a obrazová dokumentace

Příloha 2

Obr. 1 Brož z osmi dílů I, foto 1

Příloha 3

Obr. 2 Brož z osmi dílů I, foto 2

Příloha 4

Obr. 3 Brož z osmi dílů I, foto 3

Příloha 5

Obr. 4 Hlava a brož z osmi dílů I

Příloha 6

Obr. 5 Brož z osmi dílů II, foto 1

Příloha 7

Obr. 6 Brož z osmi dílů II, foto 2

Příloha 8

Obr. 7 Brož z osmi dílů II, foto 3

Příloha 9

Obr. 8 Hlava a brož z osmi dílů II

Příloha 10

Obr. 9 Brož z šesti dílů II, foto 1

Příloha 11

Obr. 10 Brož z šesti dílů II, foto 2

Příloha 12

Obr. 11 Hlava a brož z šesti dílů II

Příloha 13

Obr. 12 Brož z šesti dílů I

Příloha 14

Obr. 13 Hlava a brož z šesti dílů I

Příloha 15

Obr. 14 Prsten, foto 1

Příloha 16

Obr. 15 Prsten, foto 2

Příloha 17

Obr. 16 Prsten a ruka

Příloha 18

Obr. 17 Přívěsek na způsob hodinek, foto 1

Příloha 19

Obr. 18 Přívěsek na způsob hodinek, foto 2

Příloha 20

Obr. 19 Dvě jehlice kloboukové

Příloha 21

Obr. 20 Vlasové jehlice osmi velikostí, foto 1

Příloha 22

Obr. 21 Vlasové jehlice osmi velikostí, foto 2

Příloha 23

Obr. 22 Náramek, foto 1

Příloha 24

Obr. 23 Náramek, foto 2

Příloha 25

Obr. 24 Náramek, foto 3

Příloha 26

Obr. 25 Náušnice

Příloha 27

Obr. 26 Krabička bílá se stoupavým víkem

Příloha 28

Obr. 27 Krabička černá se stoupavým víkem

Příloha 29

Obr. 28 Krabička bílo-černá se stoupavým víkem

Příloha 30

Obr. 29 Tři krabičky ploché

Příloha 31

Obr. 30 Miska na aranžování bílá

Příloha 32

Obr. 31 Miska na aranžování černá

Příloha 33

Obr. 32 Skryš bílá

Příloha 34

Obr. 33 Skryš černá

Příloha 35

Obr. 34 Schránka na technický výkres

Příloha 36

Obr. 35 Brož – model I

Příloha 37

Obr. 36 Brož – model II

Příloha 38

Obr. 37 Brož – model III

Příloha 39

Obr. 38 Brož – model IV

Příloha 40

Obr. 39 Krajina

Příloha 41

Obr. 40 Koláž – Vřecko

Příloha 42

Obr. 41 Skica, Náušnice I

Příloha 43

Obr. 42 Skica, Náušnice II

Příloha 44

Obr. 43 Skica, Náramek

Příloha 45

Obr. 44 Skica, Prsten I

Příloha 46

Obr. 45 Skica, Hřeben I

Příloha 47

Obr. 46 Skica, Jehlice I

Příloha 48

Obr. 47 Skica, Brož I

Příloha 49

Obr. 48 Skica, Náramek II

Příloha 50

Obr. 49 Skica, Brož II

Příloha 51

Obr. 50 Skica, Náramek III

Příloha 52

Obr. 51 Skica, Brož III

Příloha 53

Obr. 52 Skica, Hřeben II

Příloha 54

Obr. 53 Skica, Jehlice II

Příloha 55

Obr. 54 Skica, Brož IV

Příloha 56

Obr. 55 Technická kresba základního tvaru – základ
stavebnicového systému - v programu Rhinoceros
pro vyřezání laserem

Příloha 57

Obr. 56 Prostorové znázornění osmi vlasových jehlic
v programu Rhinoceros

Příloha 58

Obr. 57 Prostorové znázornění šestidílné brože I
v programu Rhinoceros

Příloha 59

Obr. 58 Prostorové znázornění šestidílné brože II
v programu Rhinoceros